N°. 33. A°. 1835.

DONDERDAG DEN 23sten APRIL.

SURINAAMSCHE COURANT.

MENGELINGEN.

DE ZWEEDSCHE LAND- EN ZEEMAGT.

De Zweedsche landmagt bestaat uit drie afzonderlijke afdeelingen, te weten:

1°.) de *Armee Indelta*, of die regementen, waarvan de manschappen door de eigenaars van zekere landerijen, en de officieren uit de opbrengst van verschillende aan hun aangewezene domeinen onderhouden worden;

2°.) de *Vaerfvade*, staande en soldijtrekkende troepen, welke bij vrijwillige werving geligt worden, en

3°.) de *Bevearing*, eene soort van landweer.

Bovendien heeft men nog het korps militie van Stockholm (*Borgerskap* genaamd) waarvan de kaders permanent zijn, maar hetwelk slechts zeldzaam bijeenkomt. Hetzelve bestaat uit alle de burgers der hoofdstad, welke in staat zijn de wapenen te dragen.

1.) De *Armee Indelta*.

De geheel eigenaardige organisatie dezer troepen, waarvan in Europa geen tweede voorbeeld bestaat, is de aandacht overwaardig. Om zich een juist denkbeeld daarvan te kunnen vormen, is het noodig haren oorsprong in de geschiedenis des lands op te sporen.

Uit de oudste bescheiden der Zweedsche geschiedenis zien wij, dat de grondeigenaars op eene oproeping van hunnen beheerscher bijeenkwamen, om hunne toestemming tot wetten en belastingen te geven; maar tevens dat zij verpligt waren, om in eenen krijg hunnen Vorst te volgen, en hem een met de uitgestrektheid hunner bezittingen evenredig aantal strijdbare manschappen te leveren. Toen het gebruik der vuurwapenen nog niet ingevoerd was, maakte de ruiterij, welke meestal in de gevechten de overwinning besliste, de eigenlijke kracht des legers uit, en de Vorsten, in wier belang het natuurlijk was, de sterkte der ruiterij te vermeerderen, trachtten door gunstbewijzen, welke zij aan de rijke te paard dienende landeigenaars verleenden, zooveel manschap als mogelijk voor dit wapen te winnen, en van daar de instelling der ridderschap. De bezittingen der ridders werden met vrijdommen begunstigd, en hunne personen in den adelstand verheven; men noemde hen *Frälse* (bevoorregten) terwijl men het overige leger met den naam van *Ofrälse* (niet bevoorregten) bestempelde. Dit was de oorsprong der beide klassen, der edellieden en eigenerfde boeren, en men vindt blijken, dat beiden onder dezelfde titels de Rijksdagen hetzij in persoon hetzij door afgevaardigden bijwoonden.

Zoo kon nu, volgens de oude grondwetten, de Koning de geheele bevolking tot verdediging des vaderlands oproepen. De ruiterij bestond uit den adel, en de manschappen, die deze mede in het veld bragt, en het voetvolk werd door *Utskrifning*, uitschrijving, (conscriptie bijeengebragt, waarvan de verdeeling aan het goedvinden der boeren was overgelaten.

Deze inrigting bestond toen Karel XI den troon beklom, en bijna op dezelfde wijze werden gedurende de oorlogen van Gustaaf Adolph en Karel X, naar het voorbeeld van andere Europesche Staten, een zeker aantal door de kroon bezoldigde regementen gevormd.

Karel XI was een bekwaam regent, een man van een veel omvattenden en ondernemenden geest. Nadat hij den oorlog met voorspoed gevoerd en veel roem verworven had, zag hij in, dat de hulpmiddelen van Zweden niet genoegzaam zouden zijn tot het onderhouden van een staand leger, groot genoeg om een uitgestrekt gebied en verafgelegen bezittingen te verdedigen; hij moest derhalve nieuwe hulpbronnen scheppen om eene ontzagwekkende gewapende magt te kunnen vormen; en deze vond hij in de bedoelde inrigting, welke in de Zweedsche geschiedenis onder den naam van de *reductie van* 1780 bekend is, en welke door de meeste vreemde geschiedschrijvers ten onregte de *revolutie van* 1680 genoemd werd. De naam doet intusschen weinig ter zake; genoeg, het was eene gebeurtenis, welker gevolgen den grootsten invloed op het lot van Zweden hadden.

Bij den dood van Karel IX waren de domeinen der kroon door erfenis en versterf van leenmannen aanmerkelijk vermenigvuldigd. De opvolgers van dien Vorst vervreemden vele dier domeinen ten gunste van den hoogen adel: somtijds waren dergelijke geschenken eene belooning voor uitstekende diensten, zoo als bij voorbeeld, die, welke Gustaaf Adolph aan zijne beroemde generaals verleende; maar zeer dikwerf waren zij ook enkel gunstbewijzen van het hof, waarmede vooral de Koningin Christina jegens hare gunstelingen gansch niet spaarzaam was.

Reeds onder de regering van Karel X had dit eenen nadeeligen indruk gemaakt, en meer dan eenmaal was op de afschaffing dier misbruiken aangedrongen; ja men had zelfs eene poging tot eene aanvankelijke wegruiming daarvan beproefd die echter op de knoeperijen en den tegenstand der daarbij belanghebbende personen schipbreuk leed.

Aan Karel IX was het voorbehouden dit belangrijke werk te voltooijen. Met de gansche kracht en den ijzeren wil waardoor deze Vorst zich onderscheidde, stelde hij de bekende commissie in, eene soort van *Chambre Ardente*, welke, door hem zelven krachtdadig ondersteund, bij het onderzoek der regten van eigendom met onverbiddelijke gestrengheid te werk ging, en alle de goederen, welke op eene onwettige wijze waren vervreemd geworden, weder tot de domeinen der kroon deed terugkeeren.

Zoo stond destijds eene groote menigte van vaste goederen ter beschikking van den Koning, en nu legde hij de hand aan de verwezenlijking zijner ontwerpen. Een deel dezer goederen bleef kroondomein, een ander gedeelte werd aan de geestelijkheid, de universiteiten, de scholen en de regtelijke magt toegewezen, en een derde gedeelte werd bestemd tot onderhoud van eenige takken der openbare dienst, zoo als de brievenpost en het vervoer der gevangenen. Voorts werden eenige schoone landgoederen, zoo als Strömsholm en Frynge, in stoeterijen herschapen. Maar verre weg het grootste gedeelte werd aan de land- en zeemagt toegewezen, evenwel niet voor het onderhoud van den soldaat, die even als vroeger ten laste van het land bleef, maar om genoegzame bepaalde bezoldingen voor den generalen staf en voor de officieren en onder-officieren der verschillende korpsen te kunnen vaststellen.

De bezoldigde regementen, garnizoensregementen genaamd, behielden hunne vroegere inrigting en zamenstelling, te weten: de garde, de land- en zee-artillerie, en eenige regementen infanterie.

Onder de domeinen, welke weder in het bezit der kroon gekomen en voor het onderhoud des legers bestemd waren geworden, werden er verscheidene voor het korps officieren en zelfs voor de onderofficieren terug gehouden; dit zijn de zoogenaamde *Bostellen*, een woord, dat woordelijk vertaald zooveel als *woonplaats* beteekend. Het vruchtgebruik dezer domeinen maakt de bezolding uit der officieren en onderofficieren, en hier klimmen de bezittingen in uitgestrektheid en schoonheid van de nederige bouwing van den sergeant, tot aan het prachtige kasteel van den overste of generaal.

Eene Bostelle is derhalve een, naar mate van den rang des bewoners, meer of minder uitgestrekt domein, dat aan denzelven door de regering in gebruik wordt gegeven, ter vervanging van de soldij. Nog niet lang geleden was hij verpligt zulk een landgoed zelfs te bebouwen, zonder het te mogen verpachten; maar tegen deze bepalingen der wet hadden zich reeds lang zoo vele stemmen doen hooren, dat zij in 1830 afgeschaft werd. De verpachting van de Bostellen der officieren van minderen rang word door de administratie van oorlog bezorgd; de hoogere officieren kunnen de hunne naar goedvinden zelf bebouwen of verpachten. De Bostelle van een generaal-majoor moet een jaarlijksch inkomen van 4 à 5000 gulden opbrengen; die van een overste omstreeks *f* 3000; die van een majoor *f* 1500, en zoo verder. De officieren, welke eene Bostelle in gebruik hebben, genieten bovendien nog eene kleine toelage in geld.

Wat de manschap betreft, bleef de verpligting des lands, om het voetvolk en de matrozen te leveren, in stand; maar zij werd beter geregeld. De provincien van het Rijk werden in kleine districten verdeeld, *Rote* genaamd, welke, al naar mate der omstandigheden, een of meer eigendommen of landhoeves in zich bevatten. De Rote moet eene meer uitgestrektheid lands afzonderen, tot daarstelling van een klein domein, waarvan de opbrengst toereikend is voor het onderhoud van een soldaat en diens huisgezin; en aan deze domeinen, welke dikwerf met de Bostellen verwisseld worden, geeft men den naam van *Torp*.

Een Torp bestaat uit eene van de noodige gereedschappen voor den landbouw voorziene hut, eenen tuin en eenige morgens akkerland, weiland en bosch. Bovendien

moet de Torp aan den soldaat de kleine uniform verschaffen, welke om de twee jaren vernieuwd wordt, de groote uniform met de overige uitrusting en de wapenen worden hem voor rekening der regering bezorgd. Voorts berust op de Rote de verpligting om den soldaat bij het bereiden van zijn land en in de oogst den noodigen bijstand te verleenen, en hem, ingeval de opbrengst van den Torp niet voldoende is voor zijn onderhoud, eene zekere hoeveelheid graan te leveren, waaromtrent, even als omtrent de hulp, die hij van de Rote mag eischen, in zijne capitulatie vaste bepalingen gemaakt zijn.

De reiziger bespeurt in Zweden zulke kleine huizen, die er zeer vrolijk uitzien, midden in wel bebouwde landerijen liggen, en aan welker muren op een witten of geelen grond met zwarte letters het dienstnommer van den daar wonenden soldaat aangewezen is; bij voorbeeld op deze wijze; n°.... regement.... compagnie....

De *Indelta*-soldaat dient zoolang hij in staat is de wapenen te dragen; hij leeft op zijnen Torp; houdt er huis zoo goed als hij het verstaat, en de opbrengst daarvan is voldoende voor zijn onderhoud en voor dat van een huisgezin, zoo hij trouwt; krijgt hij zijn ontslag, dan belast de Rote zich meestal met de zorg voor hem en zijne kinderen. Na zijnen dood gaat de Torp over op een anderen soldaat, welken de eigenaar van het domein kiest, en aan wien dezelve gewoonlijk een handgeld van acht en twintig rijksdaalders geeft, maar daar deze landerijen grootendeels zeer vruchtbaar zijn, zoo is het aantal liefhebbers daarvoor dikwerf zeer groot, en in dat geval ontvangt de begunstigde geen handgeld. Ofschoon de Rote van den soldaat geenen arbeid kan vergen, ten zij zulks in de capitulatie uitdrukkelijk bedongen ware, zoo heeft toch de regering het regt op de krijgslieden bij openbare werken te gebruiken; maar dan worden zij daarvoor afzonderlijk betaald.

In oorlogstijd ontvangen zij, even als de overige troepen, de veldsoldij, en alsdan moet de Rote voor de bebouwing van den Torp en voor het huisgezin van den soldaat zorgen; evenzoo moet de Rote hem gedurende de jaarlijksche groote oefeningen der troepen in de kampen onderhouden.

De Bostellen en de in eene en dezelfde provincie gelegen Torpen maken een regements-distrikt uit, en de officieren en soldaten zijn bij wijze van compagnien ingedeeld. De overste en de staf hebben hunne Bostellen in de nabijheid der provincie, welker naam het regement voert. De verzamelplaatsen der regementen en compagnien zijn bepaald en onveranderlijk dezelfde.

De regementen ruiterij worden op eene andere wijze gevormd. Aan de officieren van dit wapen zijn geene landerijen aangewezen, maar uitrusting, wapenen, paard en ruiter worden door zekere daartoe verpligte en met den naam *Rusthol* bestempelde domeinen geleverd. Wordt de ruiter voor de verdere dienst onbekwaam of sneuvelt hij, dan moet de eigenaar van de Rustholl eenen anderen in zijne plaats leveren, en, zoo hij er geen kan vinden, dan is hij verpligt zelf te dienen. Wordt het paard gedood of onbruikbaar, dan moet hij insgelijks een ander bezorgen. De diensttijd der ruiterij duurt mede zoo lang als de ruiter dienen kan, en de voordeelen, die deze geniet, hangen af van de overeenkomst die hij met de eigenaar van de Rustholl aangaat.

De gezamenlijke voormelde verordeningen voeren den naam *Indelnings Verket* (woordelijk: *het werk der indeeling*); en van daar de benaming van Indelta-leger, hetwelk zooveel beteekent, als een ingedeeld leger. Men ziet dus, dat deze inrigting noch met de Oostenrijksche grenssoldaten, noch met de Russische militaire kolonien overeenkomst heeft, vermits aldaar de geheele mannelijke bevolking der grensdistricten of der kolonien tot de krijgsdienst verpligt, en aan de krijgstucht onderworpen is.

De organisatie van het Indelta-leger naar de aangeduide verordeningen vond een algemeenen bijval, en werd als zoo voordeelig beschouwd, dat de Rijksdag besloot, deze inrigting door eene staatswet te bevestigen. De Koning en de Standen zwoeren dezelve getrouwelijk te zullen in stand houden, en verklaarden plegtig, dat nimmer door eenig opvolgend besluit afgeschaft zou kunnen worden. Door deze inrigting verkreeg Karel XII de troepen, die hem op zijne avontuurlijke loopbaan vergezelden. Na zijnen terugkeer uit Turkije legde hij de laatste hand aan het groote werk der verdeeling van landerijen onder de troepen, en het geheele stelsel is tot op heden toe bijna onveranderd blijven bestaan.

Onder de landeigenaars waren er eenige, die van het leveren van rekruten vrijgesteld waren; dezen deden in 1812 het aanbod om van dit voorregt af te zien, en de officieren, die eigenaars van Bostellen waren, volgden dit voorbeeld. Beiden verbonden zich, om bij de ligtingen hun aandeel te leveren, en deze aanbiedingen werden aangenomen en tot eene wet gemaakt. De soldaten door dezen bezorgd vormen de *Extra Rothering* of de buitengewone ligting, en worden des noodig gebruikt, om de kaders van het leger voltallig te maken.

Telken jare in de maand Junij, dat is vóór den oogst, worden de Indelta-regementen, en alle de overige korpsen zonder onderscheid in kampen verzameld, en gedurende drie weken in den wapenhandel geoefend. De groote manoeuvres worden in de nabijheid der kampen uitgevoerd, en de troepen legeren onder tenten. — Vroeger waren de eigenaars der Roten en Rustholls verpligt om aan hunne soldaten levensmiddelen en andere benoodigdheden gedurende deze oefeningen te leveren; dit is echter thans afgeschaft, wordende er in plaats daarvan eene belasting in geld opgebragt, uitsluitend bestemd voor het onderhoud der soldaten in de kampen. Deze belasting maakt eenen afzonderlijken tak van inkomsten uit, en wordt gestort in de zoogenaamde blinde soldaten, dat is van de zoodanigen, die, ofschoon niet aanwezig, bij de monstering afgelezen worden, om het den schijn te doen hebben, als of de compagnien geheel voltallig waren. De bedoelde kas vormt een bijzondere tak der administratie van oorlog. De Rote betaalt jaarlijks omstreeks acht rijksdaalders banko; de Rustholl, uit hoofde van de meerdere uitgaven voor een paard, iets meer. Deze belasting bestaat uit krachte van een tusschen de regering en de eigenaars der Roten en Rustholls gesloten contract; het eerste, dat voor vijftien jaren gesloten was, na drie jaren geëindigd zijnde, werd andermaal voor vijftien jaren vernieuwd. De levering van het benoodigde voor het onderhoud der troepen wordt provinciesgewijze, in tegenwoordigheid van den gouverneur aanbesteed.

De organisatie van het Indelta-leger belangrijke voordeelen op, waarvan het voornaamste dat de zuinigheid is. — Troepen van dien aard zijn bij uitstek nationaal; in vredestijd bebouwt de arm, die bij de eerste oproeping tot verdediging des vaderlands gereed is, den grond die hem zijn onderhoud oplevert, en dan zijn zulke landbouwende soldaten nooit, noch door het liederlijke leven in de garnizoenen bedorven noch verzwakt.

Men heeft wel eens beweerd, dat dus lang een leger niet genoegzaam geoefend is, om terstond tegen eenen vijand te velde te kunnen trekken; maar wel verre dat het afwisselende boeren- en soldatenleven van de krijgslieden des Indeltalegers voor deszelfs houding nadeelig zoude zijn, hebben veeleer allen, die in de gelegenheid zijn geweest, om deze regementen onder de wapenen te zien, hen met de beste Europesche troepen gelijk gesteld; en in de daad zijn er weinige die er beter uitzien en hunne bewegingen sneller uitvoeren, en de geschiedenis vermeldt schitterende voorbeelden van hunne dapperheid en voortreffelijke krijgstucht.

Er was een zamenloop van bijzondere omstandigheden, eene zoo buitengewone gebeurtenis noodig als die, waardoor een zoo aanzienlijk aantal domeinen ter beschikking van het volk gesteld werd, om deze merkwaardige inrigting daar te stellen, waardoor de Zweedsche regering in staat is, om altijd een leger van 30,000 man bij de hand te hebben, waarvan het onderhoud haar zoo goed als niets kost. En dit leger, de hoofdmagt des Staats, is ten gevolge van den inwendigen zamenhang zijner inrigting niet alleen een der goedkoopste van Europa, maar men heeft ook nog middel gevonden, om gedurende den vrede den soldaat op eene voor den Staat zeer nuttige wijze bezig te houden.

Groote staande en bezoldigde legers zijn een last, waarvan men het drukkende in Europa reeds lang gevoeld en pogingen gedaan heeft, om dezelve te verligten; van daar de oprigting van landweren, nationale garden, militien, militaire kolonien enz. Men heeft ook wel eene algemeene ontwapening voorgesteld, maar waar is de Staat, die onbevreesd het voorbeeld daarvan zou durven geven?

(Het vervolg en slot in een volgend nommer.)

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 19 dezer, de Nederlandsche Schooner *Henriette Elisabeth*, Kapt. F. C. NAHLOP, van *Nickerie*.

Den 20, Z. M. Korvet van Oorlog *PALLAS*, gekommandeerd door den Kapt. Luit. ter Zee BUIS, van de Eilanden *Curaçao*, *St. Martin* en *St. Eustatius*; Passagiers: de Heeren G. S. DE VEER, A. T. KRUITHOFF, Mejufv. S. JUTTING, een Sergeant en zes Jagers.

Idem, de Nederlandsche Schooner *Dolphijn*, Kapt. G. ELIAARD; Passagier: den Heer J. DOLLE.

Idem, de Nederlandsche Sloep *Trafalgar*, Kapt. CHAMBERS, van de *Curaçao*; Passagiers: den Heer WM. MAC INTOSCH, Mevrouwen WILKENS en THELER en hare dochter en drie Bedienden.

Idem, de Noord-Amerik. Brik *Standard*, Kapt. ROBERT WILSON, van *Cayenne*.

Den 21, de Nederlandsche Kustvaarder *Buckleburry*, Kapt. F. GREGORY; Passagiers: Kapt. BOURATE en tien man der Ekwipage van de Fransche Brik *La Bonne Louise*.

Gedrukt te *Paramaribo*, bij de ERVEN J. BRINK.